

CARMEN LAFORET
De nieuwe vrouw

Internationale klassieker nu voor het eerst in Nederlandse vertaling

Spanje, jaren vijftig. Paulina besluit haar leven in eigen hand te nemen en zich los te maken van alle mannen van wie ze afhankelijk is. Op haar dertigste besluit ze te scheiden van haar man, haar affaire met haar minnaar te verbreken en een nieuw leven te beginnen in Madrid, als alleenstaande moeder met kind. Dankzij haar vastberadenheid en haar spirituele zoektocht slaagt Paulina erin de vrijheid te vinden die haar in staat stelt 'een nieuwe vrouw' te worden.

Op drieëntwintigjarige leeftijd verblufte Carmen Laforet zowel de critici als het lezerspubliek met haar debuutroman *Nada*, die nu wereldwijd als klassieker wordt beschouwd. Zij was haar tijd ver vooruit en vertelt in *De nieuwe vrouw* over het leven van een vrouw die naar vrijheid smacht in een wereld waarin die haar vanwege strikte maatschappelijke conventies wordt ontzegd.

'De waarde van *De nieuwe vrouw* schuilt naar mijn mening in de rebellie die eruit spreekt.' – Carmen Laforet

Carmen Laforet (1921-2004) groeide op in Gran Canaria. Ze debuteerde in 1944 met de roman *Nada*, waarvoor ze de Premio Nadal ontving. Laforet bereikte met *Nada* een cultstatus onder verschillende generaties, te vergelijken met die van *De avonden* in Nederland.

CARMEN LAFORET

De nieuwe vrouw

Vertaald uit het Spaans en van een nawoord voorzien
door Jacqueline Visscher

uitgeverij
ORLANDO

De uitgever ontving voor deze uitgave in het kader van schwob.nl een subsidie van het Nederlands Letterenfonds.

De vertaler ontving voor deze vertaling een projectsubsidie van het Nederlands Letterenfonds.

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

De uitgever ontving voor de vertaling van deze uitgave een subsidie van Acción Cultural Española, AC/E.

AC/E
ACCIÓN CULTURAL
ESPAÑOLA

© 1955 Carmen Laforet, en de erven van Carmen Laforet

© 2021 Nawoord Jacqueline Visscher

Oorspronkelijke titel *La mujer nueva*

Oorspronkelijke uitgever Ediciones Destino, Barcelona

© 2021 Nederlandse vertaling Uitgeverij Orlando bv, Amsterdam
en Jacqueline Visscher

Omslagontwerp Mariska Cock

Omslagbeeld Julio Romero de Torres, *Tristeza Andaluza*

Zetwerk Pre Press Media Groep

ISBN 9789083146805

NUR 302

www.uitgeverijorlando.nl

Een drukkende hemel bleef achter. Vanaf het stof en het grind van de straat, bezaaid met grote koeienvlaaien, waarboven gretige, groenige en gestreepte vliegen zoemden, steeg als een verlangen naar vocht een hunkering op naar het naderende onweer.

Paulina lette niet op waar ze haar voeten neerzette, ze liep haastig de helling af. Ze voelde slechts de slagen, eveneens drukkend, van haar hart. Haar echtgenoot, Eulogio, pakte haar meer dan eens bij de arm wanneer de fragiele schoenen van de vrouw weggleeden tussen de stenen, of wanneer ze struikelde.

‘De trein vertrekt pas om zeven uur,’ hielp hij haar herinneren.

Daar beneden, aan de overkant van de rivier, lag het kleine station, gehuld in het bijzondere licht van die zomerse namiddag. Zonnestralen, in bundels, ontsnapten tussen de telkens dichtere wolkenkorst door. De rivier glansde donker. Op de oever, langs het spoor, lagen grote hopen steenkool. Een paar kilometer buiten het dorp bevonden zich mijnen en het mineraal werd daar met vrachtwagens naartoe gebracht. Later werd het opgehaald door de kolentreinen... Behalve deze bergen steenkool wees niets in Villa de Robre op de aanwezigheid van de mijnen. Intens groene weilanden, met grote kudden koeien, en bergen begroeid met eiken en kastanjes, en verder weg, de steile rotsen die een halve cirkel vormden om die wijd uitlopende vallei waarin het dorp lag. Deze rotsen waren nu niet zichtbaar, verhuld door de sombere wolken die stilaan alles wegdrukten.

Toen Paulina en Eulogio de nieuwe brug naar het stationnetje overstaken, waren in de verte de eerste donderslagen te horen. Paulina voelde die waarschuwing van het onweer in haar lichaam. Ze keek omhoog, met grote, ernstige ogen. Met haar blik volgde ze de loop van de rivier... Heel dichtbij, op minder dan twee kilometer van het station, op een heuvel, bij de oude brug (die oude Romeinse stenen brug waar geen wagens overheen mochten) tekenden zich de

kantelen van het kasteel donker af tegen de wolken, eveneens donker. De rivier weerspiegelde ze.

Eulogio volgde, met zijn levendige blauwe blik, de blik van Paulina.

‘Ik snap niet waarom je niet met de auto van Antonio naar Ponferrada wilt. Ik weet zeker dat als we hem vanaf het station bellen...’

Paulina draaide haar hoofd weg zonder te antwoorden. Ze was een slanke vrouw, met diepzwarte haren en ogen. Haar echtgenoot, een nog jonge man, breedgeschouderd, nogal stevig, had het reiskoffertje in zijn hand. Eulogio was blond, met blauwe ogen, net als de meeste leden van zijn familie, de Nives, belangrijke veehouders uit de vallei del Robre. Hij was gekleed in een grof jasje van ambachtelijke stof, gemaakt voor op het land. De boord van zijn overhemd, spierwit, stond open, geen stropdas. Hij maakte een heel zelfverzekerde indruk, heel oprecht in alle facetten van zijn persoon, zonder enige gekunsteldheid. Een koppig gezicht. Wanneer hij Paulina bij de arm pakte zodat ze niet zou vallen, voelde ze de kracht van zijn grove hand door de dunne stof van haar zomerse mantelpakje heen, een strokleurig gabardine mantelpakje... Paulina droeg een halsdoek van groene zijde die haar niet flatterde. Haar kleine, tere gezicht leek de weerschijn, eveneens groen, van die halsdoek op te nemen.

Eulogio droeg de mantel van zijn vrouw en het koffertje, en zij hield alleen haar witte handtas vast. Het was verbazend dat ze zo weinig spullen hoefde mee te nemen... Binnen een uur had ze besloten dat ze wegging. En ze vertrok... Niemand had zich ertegen verzet.

Mariana, de moeder van Eulogio, had slechts haar wenkbrauwen opgetrokken. Toen zocht ze de ogen van haar zoon. De twee hadden elkaar even aangekeken... Mariana dacht dat Paulina niet helemaal goed bij haar hoofd was. Eulogio, van zijn kant, was ervan overtuigd dat hij Paulina toch niet kon tegenhouden als zij iets per se wilde. Noch moreel, noch wettelijk kon hij dat. Paulina had er niet op gerekend dat hij zo vanzelfsprekend dat koffertje en die witwollen mantel zou oppakken, om haar te vergezellen. In dat korte tijdsbestek tussen de aankondiging van haar vertrek en de onbelemmerde uitvoering ervan, voelde Paulina iets heel vreemds: als iemand die zich had voorbereid op de titanische inspanning een muur omver te duwen... en toen beseftte dat die muur slechts een optische illusie was geweest.

‘Ik bel Antonio,’ had Eulogio in de deuropening van het grote herenhuis gezegd, ‘het beste kan hij ons met zijn auto naar Ponfer-rada brengen. Dan kan ik met je mee tot aan de sneltrein... Ik weet zeker dat hij het graag doet zodat hij buitenshuis kan eten.’

‘Nee.’

Het ‘nee’ had zo bits geklonken dat Eulogio bleef staan.

‘Ik wil van niemand afscheid nemen. Ik heb geen zin om met iemand te praten... Ik ga niet met Antonio mee.’

Het echtpaar, toen ze de brug over de Robre overgingen, had naar het kasteel gekeken. Daar woonde Antonio nu. Hij was een neef van Eulogio en getrouwd met de dochter van de eigenaren van dat oude kasteel, de graaf en gravin van Vados de Robre.

Vanaf het station leek het dorp die namiddag net een ets. Grijs en zwart. Het was een trapsgewijs gebouwd dorp, met merendeels stenen huizen en leien daken. De huizen leken lukraak tegen de achtergrond van een kastanjebos en de donkere hemel geplakt. Uit sommige schoorstenen stegen slierten rook op. Ze klommen loom, moe van de warmte en de drukkende hemel.

Eulogio ging naar het loket om de kaartjes te halen. Paulina stond roerloos naar het dorp te kijken. Het kwam haar voor als een vreemde plek, een donkere prent, iets onwerkelijks.

‘Ik heb een kaartje eerste klas voor je gekocht, het zijn weliswaar maar twee uurtjes, maar je zit comfortabeler...’

Hij pakte zijn portefeuille en koos losjes een paar grote biljetten uit. Intussen praatte hij, traag, stroef...

‘Alsjeblieft. Ik ben van plan in oktober te komen, als het niet genoeg is tot die tijd, waarschuw me dan even, goed...? Wanneer ik er ben regelen we alles definitief. Het lijkt me dat je tijd hebt om na te denken, in twee maanden... Ik ook... Maar eigenlijk weet ik nu al dat ik hier zal blijven. Dit is wat ik zocht, al jaren, zonder het te beseffen. Denk jij maar na over alles. Ik wil geen druk uitoefenen... Je weet dat ik geen druk op je wil uitoefenen... Maar houd rekening met Miguel; nou ja, kijk maar... Ik neem Miguel hoe dan ook mee in oktober. Hij zal intern moeten, of... We zien wel.’

Paulina begreep dat het heel belangrijk was wat Eulogio zei, ondanks zijn vaagheid. Ja, het was misschien belangrijk... Het had te maken met het leven van hen beiden en met de toekomst van hun zoon. Ze luisterde, haar donkere ogen wijdopen, als twee grote, zwart-

te inktvlekken. Maar ze was niet in staat iets te zeggen. Ze was evenmin in staat na te denken over wat ze hoorde.

Ze had de biljetten nog in haar hand, aarzelde om ze in haar tas te stoppen. Haar gezicht stond strak. Eulogio drong aan.

‘Als je meer nodig hebt, dat zei ik al, bel me dan of schrijf me een paar regels... Goed... En als je iets anders besluit, je weet het...’

Eulogio’s houding was liefdevol, beschermend. Alsof hij het tegen een kind of een zieke had.

Paulina bedacht dat het haar veel moeite zou kosten om te praten. Als ze praatte, zouden haar ogen zich met tranen vullen. Die gewaarwording leek haar vreselijk. Ze wachtte even. Langzaam borg ze het geld op en toen ze beseftte dat het smalspoortreintje zou vertrekken kwam er heel nors en schor een ‘dank je’ uit.

Eulogio, die de koffer van de vrouw al op zijn plek had gelegd, pakte haar bij de schouders en gaf haar een snelle, simpele kus. Toen zag hij haar in de trein verdwijnen.

De trein was piepklein, komisch, met zijn drie klassen reizigers. Een oude locomotief, met een grote schoorsteen, floot en stootte witte pluimpjes rook de zo donkere en beklemmende vroege avond in. Paulina verscheen niet bij het raampje.

Eulogio bleef alleen achter, wat stijfjes en hulpeloos daar op het perron. Arme Paulina! dacht hij. Waarom ze zo arm was, wist hij niet goed... Maar zelfs hij, die het niet gewoon was zich in dergelijke kwesties te verdiepen, zag het verdriet in haar ogen. In de tijd dat Eulogio nog niet het geluk van werkelijk interessant werk had gevonden, in de tijd dat niets dan belemmeringen, moeilijkheden en ambities aan zijn ziel hadden geknaagd, had Eulogio die droeve zwarte poelen in Paulina’s ogen even gewoon als onaangenaam gevonden. Nu was het anders. Bovendien was ze echt ziek geweest...

De trein verdween in een scherpe bocht van de vallei. Hij zou de hele loop van de rivier de Robre volgen, tot achter in de omsloten vallei. Daarna zou hij afzwenken naar Ponferrada. In die plaats zou Paulina de sneltrein uit Galicië moeten nemen. Op dat moment had Eulogio de indruk dat hij zijn plicht niet helemaal naar behoren had gedaan. Hij had tot daar met haar mee moeten gaan, ervoor zorgen dat ze op haar gemak was... Er waren dingen die Eulogio van jongs af aan had geleerd met betrekking tot vrouwen. Kleine verplichtingen die zijn moeder hem als heilig had ingeprent. Dat nam niet weg dat

hij soms hard was als steen... Nu schaamde hij zich voor de grote, onverkwikkelijke ruzies die hij met Paulina had gehad, nog maar een paar maanden eerder... Schaamte is iets vreemds. Ze wroet in iemand, tot ze op het meest onverwachte moment de kop opsteekt. Eulogio had geen medelijden voor Paulina gevoeld in het voorbije, lange jaar waarin elk gebaar van de vrouw hem irriteerde. En destijds had zij nog wel geprobeerd hem te behagen, of zich althans gedwee naar zijn wensen te voegen... Nu Paulina dusdanig was veranderd dat ze een vreemde voor hem was, nu ze hem volstrekt links liet liggen (hadden ze ooit alleen met elkaar gesproken sinds ze het bed kon verlaten na die ziekte waaraan ze bijna was gestorven?) nu ze zich in het huis van Eulogio's moeder had gedragen als een eregast, vol nukken en grillen... Juist nu, op dit moment, voelde Eulogio een vage wroeging, een vreemde schaamte, iets waardoor hij het niet waagde Paulina te veroordelen of tegen haar in te gaan.

Eulogio stak de brug over. Zijn blauwe ogen schitterden levendig, rond, in zijn blakende, gebruinte gezicht. Zijn voorhoofd was gefronst. De lucht drukte zwaar en hij wilde dat het onweer eindelijk eens zou losbarsten. Een blond jochie hing over de reling van de brug naar het water te kijken. Andere boefjes waren daar beneden aan het zwemmen, in hun blootje. Eulogio dacht eraan dat Paulina niet eens had gewacht tot Miguel terug was, die twee weken in het gehucht doorbracht, waar ze een huis in het bos hadden, om afscheid te nemen... De laatste tijd leek zelfs haar zoon haar niet te interesseren. Toch had ze toegewijd aan de jongen geleefd, tien jaar lang.

De donder begon de wereld te vullen met waarschuwingen, alsof van het ene op het andere moment de bergen naar beneden zouden storten. Vreemd was de kalmte in het dorp, de onverstoorbaarheid van de rook uit de schoorstenen, van de donkere daken, van de donkere bomen. Hij zag duidelijk de zigzag van een elektrische ontlasting, daarboven, tussen de wolken, en een vreselijk lawaai, alsof de steile rotsen al naar beneden kwamen, dreunde door de hele vallei... Eulogio was blij met die flits, met die donder. Spoedig zou het regenen.